

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเล่นเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์ ทุกชาติทุกภาษาไม่ว่าจะอยู่ในวัยใดต้องมีกิจกรรมที่เป็นการละเล่นในชีวิตอยู่เสมอ ดังนั้น การละเล่นหรือการเล่นจึงมีทั้งที่ต้องใช้อุปกรณ์และไม่ต้องใช้อุปกรณ์ การละเล่นที่ใช้อุปกรณ์มักสร้างจากวัสดุธรรมชาติง่าย ๆ และพัฒนาเป็นของเล่นที่สวยงามมีคุณค่า ต่อมาใช้ในโอกาสต่าง ๆ เช่น เล่นสนุกสนาน เล่นแข่งขัน ฯลฯ จากการละเล่นต่าง ๆ ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินและช่วยให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ

ว่าว เป็นตัวอย่างชนิดหนึ่งของการละเล่นเก่าแก่ของโลก และเป็นเครื่องเล่นที่มีรูปร่างต่าง ๆ เป็นสิ่งประดิษฐ์ที่มนุษย์ทำขึ้นมาเป็นเวลานานกว่า 2,000 ปีแล้ว ว่าวเป็นการละเล่นและเป็นกีฬาที่ไม่ว่าจะเป็นคนไทยหรือคนจีนก็คุ้นเคยและรู้จักกันดีตั้งแต่เด็ก ๆ เพราะว่าการเล่นว่าวมักเล่นในที่โล่งแจ้งที่เป็นธรรมชาติทำให้คนเล่นมีความสุข นอกจากนี้ ว่าวยังสามารถให้ความรู้ด้านวัฒนธรรม ว่าวเป็นการละเล่นและเป็นกีฬาที่นิยมเล่นกันอย่างแพร่หลายทั่วทุกภาคของประเทศ โดย สมัชชา นิยมศิลป์ (2543 : 1) ได้กล่าวว่า ว่าวเป็นกีฬาชนิดหนึ่งที่เล่นได้ทุกวัย ทุกเพศ ทุกศาสนา และไม่จำกัดฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม มีว่าวพร้อมสายป่านก็บินได้เลย ทำให้เห็นว่าการเล่นว่าวเป็นวัฒนธรรมเรียบง่ายและไม่สิ้นเปลืองเงินแต่มีคุณค่ามากมาย เพราะไม่เสียค่าใช้จ่ายเป็นค่าสนาม และไม่ต้องใช้สถานที่ซื้อลมไม่มีค่าใช้จ่ายอื่นใด ดีต่อสุขภาพของทุกคน เพราะฉะนั้น ว่าวจึงได้รับความนิยมและความแพร่หลายไปทั่วโลก

คำว่า “ว่าว” ในภาษาไทยมีความหมายเดียวกันกับคำที่ในภาษาอื่น ๆ จำนวนหลากหลาย คำ เช่น คำว่า “จื่อยวน (纸鸢)” หรือ “เฟิงเจิง (风筝)” ในภาษาจีน และคำว่า “ไคท์ (kite)” ในภาษาอังกฤษ คำว่า “ไค้ไต้” ในภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น ตามที่ นิยม คนเชื้อ (2549 : 5) ได้กล่าวว่า คำว่า “ว่าว” เป็นภาษามอญ ซึ่งแปลว่า “หนาว” ดังนั้นลมว่าวก็คือลมหนาวนั่นเอง ซึ่งเป็นลมที่พัดพาความแห้งแล้งและหนาวเย็นมาจากด้านบนของทวีปเอเชียในช่วงเดือนธันวาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ แต่ปัจจุบันช่วงเวลาในการเล่นว่าวมีการเปลี่ยนแปลงไป คือนิยมเล่นกันในช่วงฤดูร้อน จึงเห็นว่าการเล่นว่าวเกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศ

ตามบันทึกเก่าแก่ของประเทศจีน ว่าวทำจากวัสดุสำคัญคือ ไม้และกระดาษ ดังหลักฐานว่า ในสมัยโบราณ คนจีนเรียกว่าวว่า “มู่ยวน (木鸢)” (คำว่า มู่ ในภาษาจีนหมายความว่า ไม้ ส่วนคำว่า ยวน หมายความว่า นก) หรือ “จื่อยวน (纸鸢)” (คำว่า จื่อ ในภาษาจีนหมายความว่า กระดาษ) หรือยังเรียกชื่ออีกหนึ่งว่า “เฟิงเจิง (风筝)” ตามที่ วิทยาลัยภาษาจีนปักกิ่ง มหาวิทยาลัยครุหนานจิง และ มหาวิทยาลัยครุอันฮุย (2550 : 197) กล่าวว่า มีตำนานเรื่องเล่ากันว่า ในสมัยชุนชิว (770-256 ปีก่อนคริสต์ศักราช) มีชายคนหนึ่งชื่อ โม่ จื่อ (墨子) ใช้เวลาสามปีทำ “นกไม้” ด้วยไม้ โดยเรียกว่า “มู่ยวน (木鸢)” และมู่ยวนตัวนี้สามารถบินได้นานหนึ่งวันเต็ม ๆ ซึ่งคาดว่าว่าวตัวนี้เป็นว่าวตัวแรกของจีน ต่อมาชายอีกคนหนึ่งชื่อ หลู่ ปาน เป็นช่างฝีมือที่ยอดเยี่ยมของจีนได้เลาไม้ไผ่เป็นนกไม้ที่สามารถทำให้บินได้สามวัน ส่วนคำว่า “เฟิงเจิง (风筝)” เกิดขึ้นในยุคห้าราชวงศ์สิบอาณาจักร (ค.ศ. 907-960) มีชายคนหนึ่งชื่อ หลี่แย้ ได้ใช้กระดาษที่ชะโลมน้ำมัน ใช้เชือกร้อยติดปล่อยให้ลอยไปในอากาศ

ต่อมาคนโบราณได้ใช้เส้นไหมติดลงไปทั่วหัวเหยี่ยวกระดาษ พอลมพัดเส้นไหม ก็เกิดเสียงคล้ายกับเสียงพิณกู่เจิง นับตั้งแต่นั้นมา จึงได้เรียกเครื่องเล่นชนิดนี้ว่า “เฟิงเจิง” ซึ่งคำว่า “เฟิง” มีความหมายว่าลม และคำว่า “เจิง” หมายถึงพิณกู่เจิง

หลังจากได้รับความนิยมในสังคมจีน การสร้างว้าวและการเล่นว้าวจึงได้แพร่หลายไปตามเส้นทางการค้าถึงทั่วโลก นิยม คนเชื้อ (2549 : 5) ได้กล่าวว่า ไม่มีการระบุวันเวลาที่แน่นอนว่าว้าวตัวแรกของโลกเกิดขึ้นมาเมื่อไร แต่เชื่อกันว่าแรงบันดาลใจที่ทำให้มีการประดิษฐ์ว้าวเกิดขึ้นเมื่อราว 2,000 ปีมาแล้วที่ประเทศจีน ต่อมาชาวจีนก็ได้นำว้าวไปเผยแพร่ในประเทศเกาหลี ประเทศอินเดีย และประเทศต่าง ๆ ในเอเชียที่ทำการติดค้าขายกับจีน สมบัติ จำปาเงิน (2542 : 85) ได้กล่าวว่า ว้าวเกิดในเอเชียก่อนแล้วจึงแพร่เข้าไปในยุโรป ตามประวัติศาสตร์ญี่ปุ่นเคยใช้ว้าวเป็นพาหนะลำเลียงคนและทหารเป็นกองทัพ ข้ามลำแม่น้ำมาตั้งแต่สมัยโบราณ และในเกาหลีได้มีการประกวดว้าวประเภทสวยงามและแข็งแรงทนทานมาหลายร้อยปี สมัชชา นิยมศิลป์ (2543 : 26-28) ได้กล่าวว่า ในประเทศมาเลเซีย นิยมเล่นว้าว และให้ว้าวสูงได้ระยะที่ต้องการแล้วจะผูกปลายสายป่านไว้ปล่อยให้ว้าวลอยเหนือหลังคาบ้านในตอนกลางคืน เชื่อกันว่าเป็นการปิดเป่าสิ่งชั่วร้ายให้พ้นไปจากบ้านและผู้อยู่อาศัย ในประเทศอินเดีย มีวันสำคัญวันหนึ่งจะมาเล่น “ว้าวป่านคม” กันทั้งหมู่บ้าน เรียกว่า “วันตัดเซล่า” ในไมโครนีเซีย ชาวไมโครนีเซียตกปลาโดยใช้ว้าว ด้วยการเล่นว้าวผูกสายป่านติดไว้กับกิ่งไม้ส่วนหนึ่งผูกไว้กับเบ็ดอีกส่วนหนึ่ง เพื่อตกปลาในบริเวณที่เข้าไปถึงยาก ๆ ว้าวถูกนำไปเผยแพร่ในยุโรป โดย มาร์โค โปโล (Marco Polo) เมื่อปลายคริสต์ศตวรรษที่ 13 ชาวยุโรปและอเมริกันนำว้าวใช้ในการสงคราม และใช้ทางพิธีกรรมเป็นกีฬาเป็นของเล่นและเป็นที่มาของวิชาการใหม่ ๆ

ส่วนว้าวไทยมีประวัติศาสตร์ยาวนานตั้งแต่สมัยสุโขทัย และก็ได้รับความนิยมอยู่ในประเทศไทยมาอย่างยาวนานเช่นกัน ยุพิน ธชาศรี (2526 : 9-14) ได้กล่าวว่า คนไทยเล่นว้าวมานานไม่น้อยกว่า 700 ปี การเล่นว้าวเป็นกีฬาที่คนไทยนิยมเล่นกันแพร่หลายทั่วประเทศ ในประเทศไทยว้าวที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักมากที่สุดคือ ว้าวจุฬา และว้าวปักเป้า คนไทยคุ้นเคยกับการเล่นว้าวมาตั้งแต่เด็กอายุเพียง 3-4 ขวบแสดงว่าคนไทยชอบการชุมนุมรื่นเริงร่วมกันในยามว่างงาน และสะท้อนว่าประเทศไทยมีสภาพภูมิศาสตร์ที่เหมาะสมกับการเล่นว้าว สมบัติ จำปาเงิน (2542 : 84-86) ได้กล่าวว่า ว้าวไทยในสมัยก่อนนิยมเล่นกันมาก ตั้งแต่ไพร่ฟ้าข้าแผ่นดินไปจนถึงขุนนางและบรรดาเจ้านายเชื้อพระวงศ์ชั้นสูง ในพงศาวดารมีข้อมูลว่า ในพิธีทวาทศมาสถึงพระราชพิธีเดือนยี่ จะมีการชักว้าวเพื่อทรงพระเจริญตามโบราณราชประเพณีที่มา บ้างก็ว่าทรงว้าวเป็นการเรียกกลมเพราะว้าวที่ชักขึ้นมีเสียงอย่างเดียวกับการฉิวปาก ซึ่งโบราณถือว่าเป็นการเรียกกลมอย่างหนึ่งเด็ก ๆ ตอนเล่นว้าวขณะลมอ่อนมักจะฉิวปากดัง ๆ เป็นการเรียกกลมตามความเชื่อ

ว้าวเป็นกีฬาหรือการละเล่นชนิดหนึ่งที่ได้แพร่หลายไปทั่วโลก ความรู้ในการประดิษฐ์รูปว้าวและวิธีเล่นว้าวก็สืบทอดต่อ ๆ ไปโดยไม่เคยขาดสาย แต่ว้าวเป็นผลผลิตสำคัญของวัฒนธรรมเนื่องจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน จึงก่อให้เกิดรูปว้าวและวิธีเล่นว้าวในแต่ละท้องถิ่นแต่ละประเทศแตกต่างกัน ยุพิน ธชาศรี (2526 : 30-31) ได้กล่าวว่า ชาวจีนเชื่อว่าว้าวเป็นสัญลักษณ์ของวิญญาณครอบครัว เมื่อใดมีเด็กเกิดใหม่จะทำว้าวรูปปลาไปผูกไว้ที่ลานบ้าน ว้าวของจีนนิยมทำเป็นว้าวแปดเหลี่ยม บางครั้งก็ทำเป็นรูปมังกรหรือปลา ส่วนชาวญี่ปุ่นนิยมทำว้าวแปดเหลี่ยมเล่นกัน

เทศกาลดอกเชอร์รี่บาน เป็นการแสดงความยินดีโดยจะชักวาวขึ้นไปลอยนึ่งอยู่กลางอากาศนับพันตัว ส่วนในประเทศไทยวาวที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักมากที่สุดคือ วาวจุฬา และวาวปีกเป่า

วาวเป็นมรดกร่วมทางวัฒนธรรมของมนุษยชาติ ในขณะที่ให้ความสนุกสนาน ให้พักผ่อน หย่อนใจ และจากรูปวาวต่าง ๆ ได้แสดงให้เห็นความเชื่อและจินตนาการของมนุษยชาติต่าง ๆ อีกทั้งยังมีประโยชน์ในด้านหลากหลาย วาวเป็นภูมิปัญญาของคนไทยในอดีตที่มีความคิดสร้างสรรค์ อย่างแท้จริง และถ่ายทอดมาสู่คนรุ่นหลังให้สามารถทำตามและคิดรูปแบบใหม่ในลักษณะต่าง ๆ มากมาย นอกจากการเล่นเพื่อความสนุกสนานแล้ว สิ่งสำคัญคือมีความสามัคคีของชุมชนในแต่ละท้องถิ่น ตลอดจนร่วมกันสืบสานประเพณีและวัฒนธรรมของไทย (ภิญโญ สุวรรณคีรี. ม.ป.ป. : ออนไลน์)

สมัชชา นิยมศิลป์ (2543 : 84-86) ได้กล่าวว่า วาวให้ประโยชน์มหาศาลกับมนุษยชาติมาเป็นเวลายาวนานและมากมายหลายเรื่อง มนุษย์ใช้วาวเป็นประโยชน์ทางการทหาร การขนย้ายคน และสิ่งของช่วยพิสูจน์และค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์ ใช้เป็นกีฬาให้ความสำราญและเป็นที่มาของการเดินทางทางอากาศ

สรุปได้ว่า วาวเป็นผลผลิตของวัฒนธรรมแต่วิธีการเล่นและคติความเชื่อที่แตกต่างกัน สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมในแต่ละประเทศที่มีความแตกต่างกัน ผู้วิจัยในฐานะชาวต่างชาติ (คนจีน) สนใจเรื่องราวเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยและจีน จึงสนใจศึกษาเรื่องวัฒนธรรมการเล่นวาวไทยและจีน : ภูมิหลังและพัฒนาการ เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของวาวว่าวามีประโยชน์ต่อสังคมไทยและสังคมจีนอย่างไร เพื่อจะได้เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมและศิลปะที่ปรากฏในการทำวาว รวมถึงคุณค่าที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวไทยและชาวจีนในอีกหลายแง่มุม

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและพัฒนาการการเล่นวาวของไทยและจีน
2. เพื่อวิเคราะห์คุณค่าของวัฒนธรรมการเล่นวาวไทยและจีน

1.3 สมมุติฐานของการวิจัย

1. การเล่นวาวทั้งในประเทศไทยกับประเทศจีนมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนาน และมีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย
2. วัฒนธรรมการเล่นวาวให้คุณค่าทั้งด้านวิถีชีวิต ด้านสังคมเศรษฐกิจ การเมือง และสิ่งแวดล้อมธรรมชาติของไทยและจีนที่มีลักษณะเหมือนและแตกต่างกัน

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดนำมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แยกออกเป็น 4 เรื่อง ได้แก่ แนวคิดที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม แนวคิดที่เกี่ยวกับการละเล่นพื้นบ้าน แนวคิดที่เกี่ยวกับนิเวศวิทยาทางวัฒนธรรม และแนวคิดที่เกี่ยวกับการศึกษาวัฒนธรรมเชิงเปรียบเทียบ

1. แนวคิดที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม

พระราชบัญญัติวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2485 ได้อธิบายความหมายของวัฒนธรรมว่า วัฒนธรรม หมายถึง ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงาม ความเป็นระเบียบ ความกลมเกลียว ก้าวหน้าของชาติและศีลธรรม

สมชัย ใจดี และยรรยง ศรีวิริยาภรณ์ (2533 : 1) ได้กล่าวว่า วัฒนธรรมเป็นวิถีชีวิตหรือ การดำเนินชีวิตของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ซึ่งหมายถึงความคิด ศิลปะ วรรณคดี ดนตรี ปรัชญา ศีลธรรม จรรยา ภาษา กฎหมาย ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี และสิ่งต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งได้ ถ่ายทอดให้กับคนรุ่นต่อ ๆ มา เป็นเรื่องของการเรียนรู้จากคนกลุ่มหนึ่งไปยังคนอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งถ้า สิ่งใดดีก็เก็บไว้ และสิ่งใดควรแก้ไขให้ดีขึ้น เพื่อจะส่งเสริมลักษณะที่ดีต่อไป

สรุปว่า วัฒนธรรม หมายถึง วิถีการดำเนินชีวิตของคนในสังคม นับตั้งแต่วิธีการกิน วิธีการอยู่ วิธีการแต่งกาย วิธีการทำงาน เป็นต้น ซึ่งการศึกษาวัฒนธรรมช่วยส่งเสริมการเรียนรู้สังคมนั้น อย่างครอบคลุม แล้วสิ่งใดดีก็เก็บไว้ และสิ่งใดควรแก้ไขกันให้ดีขึ้น ซึ่งมีประโยชน์ที่จะพัฒนาสังคม ให้มีความเจริญต่อไป

2. แนวคิดที่เกี่ยวกับการละเล่นพื้นบ้าน

คำว่า “การละเล่นพื้นบ้าน” หมายถึง กิจกรรมที่ประชาชนร่วมกันทำขึ้นเพื่อให้เกิด สนุกสนาน ในแต่ละท้องถิ่นหรือตำบลหมู่บ้าน ธรรมชาติของมนุษย์เกิดมาย่อมมีการเคลื่อนไหว จะอยู่นิ่งไม่ได้ ยิ่งเป็นเด็กแล้วจะต้องมีการเคลื่อนไหวตลอดเวลา ทั้งนี้เพื่อบริหารร่างกายให้มีการเจริญเติบโต การเคลื่อนไหวหรือออกกำลังกายนับเป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งของมนุษย์ เพื่อให้มีความสบายทั้งกายและใจ การละเล่นจึงเป็นการแสดงออกของการเชื่อมความสัมพันธ์ของคน ทำให้คน คบหากันได้อย่างสนิทสนมจึงนับเป็นนันทนาการอย่างหนึ่ง นอกจากนี้การละเล่นเมื่อมีการจัดเป็น ระบบหรือแบบแผน มีกติกาให้คนในกลุ่มปฏิบัติ ย่อมเป็นการแสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองของคนใน กลุ่มนั้น และเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่ง อันแสดงถึงความเป็นผู้มีวัฒนธรรมของคนกลุ่มนั้นด้วย จึงเป็นเครื่องช่วยส่งเสริมให้มีการพัฒนาทั้งกายและจิตใจของคน ทำให้คนได้มีความคิดเริ่มสร้างสรรค์ และความสามัคคีกลมเกลียวก้าวหน้านับเป็นวัฒนธรรมได้อย่างหนึ่ง (“ความหมายของการละเล่น ไทย” ม.ป.ป. : ออนไลน์)

3. แนวคิดที่เกี่ยวกับนิเวศวิทยาทางวัฒนธรรม

การศึกษานิเวศวิทยาทางวัฒนธรรม เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพภูมิศาสตร์กับ วัฒนธรรม แล้วให้เข้าใจปรากฏที่เกิดขึ้นในวัฒนธรรมต่าง ๆ ได้มากขึ้น โดย ชนัญ วงษ์วิภาค (2532 : บทหน้า-8) ได้กล่าวว่า นิเวศวิทยาวัฒนธรรมเป็นแนวความคิดหนึ่งที่จะให้เห็นความกระจ่างใน เรื่องราวที่เกี่ยวกับแบบแผนการดำเนินชีวิตของมนุษย์ การพิจารณาถึงแง่มุมต่าง ๆ ของวัฒนธรรมที่ เกิดขึ้นอย่างสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ

ประเด็นที่สำคัญของการเล่นว้าวคือ ลม และ สมัชชา นิยมศิลป์ (2543 : 1) ได้กล่าวว่า การเล่นว้าวต้องสอดคล้องกับการเคลื่อนที่ของลม หากขัดขึ้นกับการเคลื่อนที่ของ “ลม” ว้าวก็จะตก และบังคับไม่ได้ตั้งใจ ลมจึงเอื้ออำนวยต่อการเล่นว้าว การเล่นว้าวจึงเกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศ โดยจึงได้ว่าเป็นนิเวศวิทยาทางวัฒนธรรม

4. แนวคิดที่เกี่ยวกับการศึกษาวัฒนธรรมเชิงเปรียบเทียบ

การศึกษาเปรียบเทียบเป็นการหาความรู้แบบหนึ่ง โดยมีการเอามาเปรียบเทียบ และการเปรียบเทียบนี้มีจุดมุ่งหมายคือ เพื่อทำความเข้าใจของทั้งสองสิ่งนั้นได้ดีขึ้นแต่ไม่ใช่เปรียบเทียบสิ่งใดดีหรือไม่ เพราะฉะนั้น การศึกษาวัฒนธรรมเชิงเปรียบเทียบไม่ใช่การเปรียบเทียบวัฒนธรรมใดจะเจริญกว่า แต่เพื่อดูการแพร่กระจายของวัฒนธรรม

นักมานุษยวิทยายืนยันว่า สังคม วัฒนธรรม และกลุ่มชาติพันธุ์สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ มีอัตลักษณ์เฉพาะที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่และความจำเป็นของสังคมนั้น ๆ ซึ่งไม่ควรที่จะเปรียบเทียบว่าวัฒนธรรมใดดีกว่ากัน หรือเจริญกว่ากัน การศึกษาวัฒนธรรมเชิงเปรียบเทียบจึงเป็นการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจในกระบวนการแพร่กระจายของวัฒนธรรม โดยไม่ได้เปรียบเทียบถึงความเจริญ (“การศึกษาเปรียบเทียบข้ามวัฒนธรรม” ม.ป.ป. : ออนไลน์)

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมการเล่นว่าวไทยและจีน : ภูมิหลังและพัฒนาการ โดยมีขอบเขตของการวิจัย คือ เอกสารที่เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ตำนาน บันทึกการบอกเล่า ความเชื่อ พิธีกรรม การละเล่นของไทยและจีน

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

วัฒนธรรม หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิตของคนในสังคม นับตั้งแต่วิธีการกิน วิธีการอยู่ วิธีการแต่งกาย วิธีการทำงาน เป็นต้นไป ได้ถ่ายทอดให้กับคนรุ่นต่อ ๆ มาเป็นเรื่องของการเรียนรู้จากคนกลุ่มหนึ่งไปยังคนอีกกลุ่มหนึ่ง ซึ่งถ้าสิ่งใดดีก็เก็บไว้และสิ่งใดควรแก้ไขก็แก้ไขให้ดีขึ้น เพื่อจะส่งเสริมลักษณะที่ดีต่อไป

วัฒนธรรมการเล่นว่าว หมายถึง วัฒนธรรมที่แสดงออกผ่านการเล่นว่าว วัฒนธรรมการเล่นว่าวทั้งในประเทศไทยกับประเทศจีนมีมาตั้งนานแล้ว ว่าวที่คนจีนและคนไทยประดิษฐ์ขึ้นเพื่อให้ลอยอยู่ในอากาศได้ด้วยแรงลมและมีสายป่านคอยบังคับให้ลอยอยู่ในทิศทางที่ต้องการ โดยเริ่มจากประเทศจีนที่ใช้ไม้ไผ่และผ้าไหมเป็นอุปกรณ์ ต่อมาได้ประดิษฐ์ว่าวในหลายรูปแบบตามวัฒนธรรมของหลายประเทศ การเล่นว่าวของไทยเริ่มจากสมัยสุโขทัย (พ.ศ. 1781-1981) ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ไม่ว่าจะว่าวจะเป็นของเล่นหรือกีฬาต่างก็มาพร้อมความสนุกสนาน ความรู้ และช่วยส่งเสริมสุขภาพ

ภูมิหลัง หมายถึง ประวัติความเป็นมาของว่าวตั้งแต่ต้นกำเนิดเมื่อมนุษย์เริ่มเล่นว่าว

พัฒนาการ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงการเล่นว่าวตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น วิธีการเล่น รูปแบบ เป็นการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ก้าวหน้าหรือมีคุณภาพที่ดีขึ้น

1.7 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีวิจัยเอกสาร (Documentary Restarch) โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย
 - 1.1 แนวคิดที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม
 - 1.2 แนวคิดที่เกี่ยวกับการศึกษาการเล่นพื้นบ้าน
 - 1.3 แนวคิดที่เกี่ยวกับนิเวศวิทยาทางวัฒนธรรม
 - 1.4 แนวคิดที่เกี่ยวกับการศึกษาวัฒนธรรมเชิงเปรียบเทียบ
 - 1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 1.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวกับว่าว
 - 1.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาวัฒนธรรมเชิงเปรียบเทียบ
2. ศึกษาประวัติความเป็นมาและพัฒนาการเล่นว่าวของไทยและจีน
3. วิเคราะห์คุณค่าของวัฒนธรรมการเล่นว่าวไทยและจีน
4. นำเสนอผลการศึกษาแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้มีความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของการเล่นว่าวไทยและว่าวจีน
2. ทำให้รู้ทั้งคุณค่าของการเล่นว่าวไทยและว่าวจีน

